

Communicatie & educatie in de Nationale Parken

Jaarverslag 2025

Inhoud

1. Inleiding	4
2. Kinderen en jongeren	5
3. Bewoners	9
4. Recreatie en ondernemers	13
5. Vrijwilligers	17
6. Landelijke Nationale Parken activiteiten	19
7. Landelijke Nationale Parken netwerk	22

Nationaal Park Schiermonnikoog - Schelpenteldag

1. Inleiding

De Nationale Parken geven samen vorm aan het verhaal van Nederlandse natuur. Van uitgestrekte duinen tot dynamische riviernatuur en van heidevelden tot veengebieden: ieder park heeft zijn eigen karakter en unieke wisselwerking tussen mens en natuur. In de 21 Nationale Parken – plus één park in ontwikkeling – beschermen we deze bijzondere landschappen, cultuurhistorie, planten en dieren, en zorgen we dat bezoekers deze Nederlandse schatten kunnen blijven ontdekken. Educatie, beleving en onderzoek spelen daarbij een belangrijke rol.

In 2025 vervulde IVN Natuureducatie de rol van Coördinator Communicatie en Educatie in 20 van de 21 Nationale Parken. Daarnaast waren we intensief betrokken bij het Nationaal Park in oprichting Hollandse Duinen. Samen met onze partners brengen we de verhalen van de parken tot leven en creëren we waardevolle ervaringen voor kinderen, bewoners en bezoekers. Bovendien werkt IVN binnen de Nationale Parken samen met diverse partijen aan gedragen oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen.

Het was een bewogen jaar. In de Voorjaarsnota 2025 besloot het kabinet het volledige budget te schrappen voor zowel de coördinatie door IVN op het gebied van communicatie en educatie, als voor de middelen die de Nationale Parken zelf ontvangen. Er dreigde vanaf januari 2026 geen financiering meer te zijn voor de bijdrage die IVN levert in de Nationale Parken. Samen met het Samenwerkingsverband Nationale Parken (SNP), de afzonderlijke Nationale Parken, en met een brede coalitie van provincies, gemeenten, inwoners en

andere betrokken partners, voerde IVN lobby om de Tweede Kamer te overtuigen van het belang van deze middelen. Die gezamenlijke inzet wierp zijn vruchten af: tijdens de stemming over het amendement bleek een ruime meerderheid voor het behoud van het budget.

In 2025 stelden we in opdracht van LVVN een meerjarenplan op om de financiële basis op langere termijn te versterken. Met dit plan vroegen we structurele middelen aan voor de coördinatie van communicatie en educatie, voor de komende vier jaar. Daarbij legde LVVN in een definitieve herverdeling van deze middelen vast. Vanaf 2028 ontvangen alle Nationale Parken een gelijk bedrag voor de coördinatie van communicatie en educatie.

Om de onafhankelijke rol van IVN als Coördinator Communicatie en Educatie (C&E) te versterken, maakten we een start om te komen tot een portfolio en organiseerden we twee landelijke evenementen: de Dag van het Nationaal Park in het voorjaar en de Laarzendag in het najaar. We werkten nauw samen met het Nationale Parken Bureau (NPB) en het SNP dankzij wekelijkse contactmomenten en wederzijdse inzet.

In dit jaarverslag presenteren we de resultaten die de Coördinatoren C&E in 2025 bereikten. De activiteiten zijn beschreven aan de hand van vier doelgroepen: kinderen en jongeren, bewoners, ondernemers en vrijwilligers. Bezoekers vormen een integraal onderdeel van deze groepen. Daarnaast besteden we aandacht aan de landelijke activiteiten binnen de Nationale Parken.

Nationaal Park Oosterschelde

Dijkhuisje Wissenkerke

2. Kinderen en jongeren

Ambitie

De liefde voor de natuur wordt van jongs af aan aangewakkerd. Daarom streven we ernaar dat ieder kind vóór zijn of haar twaalfde vertrouwd raakt met natuur én kennismaat met de unieke waarden van een Nationaal Park, ongeacht achtergrond, opleidingsniveau of sociaaleconomische situatie.

Jongeren en jongvolwassenen willen we actief betrekken bij natuur- en duurzaamheidsinitiatieven. Door hen te inspireren met aansprekende programma's en activiteiten, versterken we hun betrokkenheid bij het behoud van natuur — zowel in hun eigen leefomgeving als daarbuiten.

Programma's

De Coördinatoren C&E in de Nationale Parken hebben een breed scala aan programma's ontwikkeld en uitgevoerd, speciaal gericht op kinderen (4-12 jaar), jongeren (13-18 jaar) en jongvolwassenen (19-30 jaar). Het aanbod varieert van educatieve belevingen tot strategische deelname aan natuurbeheer, waaronder:

Aanbod voor gezinnen:

Jörgen de Bruin, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Lauwersmeer: "We hebben in 2025 opnieuw de Boswachter Games georganiseerd. Een adventure game in de natuur met echte acteurs voor gezinnen met kinderen. Ruim 70 kinderen zijn met hun ouders/grootouder op zoek gegaan naar 'Het mysterie van de verdwenen zeearend'."

Scholenprogramma's met excursies, gastlessen en andere activiteiten

Gerben van der Zwaard, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Weerribben-Wieden: "Op 19 maart hebben 130 leerlingen van twee basisscholen uit de gemeente Steenwijkerland bomen en struiken op hun schoolplein geplant tijdens de Landelijke Boomfeestdag."

Josien Stringer, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Schiermonnikoog: "In 2025 zijn we in samenwerking met Lytje Willem gestart met het organiseren van natuur activiteiten speciaal voor eilander kinderen. Door de eilander jeugd (7-12 jaar) te betrekken bij de natuur zetten we erop in bij hen een duurzame zorg voor de natuur te bewerkstelligen. Met unieke activiteiten, exclusief voor deze kinderen, maken we het aantrekkelijk om mee te doen. Het programma is een investering in een langdurige relatie van jongeren met de natuur op Schiermonnikoog. Na een eerste proef in het voorjaar, waarin we een zintuigelijke natuurbelevingstocht én een excursie naar de grote grazers hebben gemaakt, hebben we voor schooljaar 2025-2026 een jaarprogramma opgesteld."

Wim Ruis, coördinator communicatie en educatie Van Gogh Nationaal Park: "In de Loonse en Drunense Duinen hebben we een educatief programma voor basisscholen in de regio van groep 1 tot en met 8. Het aanbod is erop gericht om kinderen een onvergetelijke natuurbeleving te bieden. Onder begeleiding van vrijwillige en opgeleide schoolgidsen gaan ze de natuur in en is het welkome invulling van actief onderwijs in de schoolomgeving. Zo kennen we het programma van takkenhoedjes waarbij kinderen van 4-5 jaar de ondergestoven bomen ontdekken in de duinen. En voor de oudere kinderen het Van Gogh Mysterie waar ze in het landschap op zoek gaan naar het verdwenen schilderij."

Doorlopende leerlijnen

Wilco Jacobusse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Oosterschelde: "In 2025 hebben we verder gewerkt aan een aantal nieuwe onderdelen binnen de doorgaande leerlijn voor het basisonderwijs: Beleef de vogeltrek en het onderwaterleven. Daarnaast zijn we bezig met de ontwikkeling voor de doorgaande leerlijn voor het voortgezet onderwijs in Zeeland. Samen met een tiental leerkrachten uit het voortgezet onderwijs hebben we een inspiratiebijeenkomst en excursie over de schorren van Sint Annaland georganiseerd in de Oosterscheldeweek 2025."

Gwen Pellinkhof, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Zuid-Kennemerland: "We hebben in 2025 een inspiratiesessie gegeven bij Fedra, een scholenkoepel uit Velsen en omgeving. Hier waren 45 schooldirecteuren aanwezig. Doel was onder andere

het toetsen van onze doorlopende leerlijn rondom biodiversiteit.”

Educatief aanbod met excursies en onderzoekopdrachten voor voortgezet onderwijs

Sanne van Gammeren, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Duinen van Texel: “In 2025 is meer ingezet op het verankeren van natuureducatie binnen het curriculum van het VO. Tijdens de jaarlijkse OSG-dag trokken zo’n 150 tweedeklassers de Hoge Berg in voor een actieve dag vol natuurbeleving. Onder begeleiding van boeren, boswachters en vrijwilligers leerden ze spelenderwijs over het landschap en het belang van natuurbehoud. In 2025 heeft het Nationaal Park samen met het OSG een nieuw programma ontwikkeld: binnen het programma Young Reporters for the Environment onderzoeken 50 derde klas leerlingen uitdagingen in de Texelse natuur. Dit project leverde 12 media-uitingen op, van artikel tot podcast en film. De winnende groep wist het in de internationale wedstrijd van the Federation of Environmental Education (FEE) zelfs tot de short list te halen met hun video over het wilde katten probleem in de duinen en hun gevatte interviews met Staatsbosbeheer.”

Nannyke Hoek – van As, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Hoge Veluwe: “In Nationaal Park De Hoge Veluwe hebben we samen met het Pallas Athene, voortgezet onderwijs school, samengewerkt om aanbod te creëren voor het voortgezet onderwijs.”

Junior Rangers-programma

Marjan Dunning, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Drents-Friese Wold: “De Junior Rangers in het Drents-Friese Wold bestaan sinds 2011 en vierden in 2025 hun 15-jarig jubileum. De groep kenmerkt zich door een sterke onderlinge binding en een mooie wisselwerking tussen jongere leden en oudere Youth+-leden, die een mentorrol vervullen.”

Alies Westerveen, coördinator communicatie en educatie Grenspark Kalmthoutse Heide: “Duurzaam Educatiepunt de Vroente in Kalmthout biedt programma’s voor kinderen en jongeren. Maandelijks gaat een groep Nederlandse en Vlaamse jongeren (vanaf 12 jaar) op pad in het Grenspark. Ze functioneren daarbij als jonge rangers: ze gaan op stap met een echte boswachter, leren over fauna en flora, steken de handen uit de mouwen voor natuurbeheer. En aan het eind van het seizoen is er een kamp. De groep bestaat uit 19 jongeren en 4 jonge enthousiaste begeleiders.”

Jongerenadviesbureaus en (internationale) jongerenkampen

Erine de Man, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Alde Feanen: “Er is een Jongeren Adviesbureau georganiseerd in samenwerking met het Natuurmuseum Fryslân voor een groep jongeren van een middelbare school in Leeuwarden.”

Joost Barendrecht, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Meinweg: “Een groep van 15 jongeren uit onder meer Indonesië, Italië, Oekraïne, Spanje en Frankrijk heeft deelgenomen aan een International Youth Camp van 2 weken in Nationaal Park De Meinweg. Ze hielpen met beheerwerkzaamheden en hebben het gebied van de Limburgse Maasterrassen verkend en hebben op basis daarvan tips gegeven voor sterkere profilering van het gebied.”

Onderzoekopdrachten voor studenten

Gwen Pellinkhof, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Zuid-Kennemerland: “Met de Rijksuniversiteit Groningen hebben wij een casus ingebracht over gedragsverandering en bewustwording rondom onze schermercampagne. Hier hebben twee groepen studenten aan gewerkt.”

Nationaal Park De Meinweg – Schapensafari

Nationaal Park Drentsche Aa

Resultaten 2025

Onderstaande tabel toont per Nationaal Park een greep uit het aanbod voor kinderen en jongeren.

Nationaal Park	Activiteit	Omschrijving
De Alde Feanen	Schoolreisjes	Het was een geslaagd schoolreisjes seizoen: er zijn 773 kinderen uit 37 klassen en 19 scholen langsgekomen voor een schoolreisje (in samenwerking met It Fryske Gea).
De Biesbosch	Vernieuwing educatief programma	In 2025 is gewerkt aan vernieuwing van het educatief programma dat vanaf 2026 zal gaan draaien. Dit zal bestaan uit twee educatieve leerlijnen “(over)leven met water” en “houden van - en zorgen voor de natuur”.
De Groote Peel	Doorlopende leerlijn	In 2025 hebben we gewerkt aan een doorlopende leerlijn met de educatieve partners en schoolgidsen. De USP’s van het park zijn vertaald in vier verhaallijnen, die onderdeel gaan uitmaken van de educatiestrategie.
De Hoge Veluwe	Doorlopende leerlijn	In totaal bezochten 310 basisschoolklassen en 132 klassen uit het voortgezet onderwijs het park. In 2025 is een doorlopende leerlijn voor de middenbouw opgeleverd onder de noemer 'De Hoge Veluwe Buitenschooldag'.
De Maasduinen	Scholenprogramma's	In totaal hebben 244 kinderen de Maasduinen leren kennen via de scholenprogramma's van 'Natuurlijk Buiten Leren'.
De Meinweg	Scholenprogramma	Voor het scholenprogramma zijn 1000 kinderen (42 groepen) meegenomen om te leren over natuur en landschap in de Limburgse Maasterrassen. Daarnaast zijn met vakantie expedities en werkdagen nog eens ruim 500 kinderen actief betrokken bij het gebied
Drentsche Aa	Natuurspeurderstocht	De Natuurspeurderstochten voor primair onderwijs zijn in 2025 aangepast en aan scholen gegeven.
Drents-Friese Wold	Bos Natuurlijk	Elk schooljaar organiseren we het educatieve project Bos Natuurlijk in het Drents-Friese Wold. In 2025 namen 5 basisscholen uit de gemeenten Emmen en Coevorden deel aan dit project.
Duinen van Texel	Jeugd natuurclub Skarrelaars	Natuurclub de Skarrelaars bleef populair: tien bijeenkomsten trokken gemiddeld 30 tot 40 kinderen, waarbij ook ouders steeds vaker betrokken raakten.
Dwingelderveld	De Big Five	Onder begeleiding van een groep vrijwilligers kregen ruim 200 leerlingen uit groep 5 en 6 opdrachten en informatie over vijf icoonsoorten van het Nationaal Park Dwingelderveld: de adder, ree, das, kraanvogel en het Drentse Heideschaap.

Grenspark Kalmthoutse Heide	Libelhamelclub	De Libelhamelclub is de natuurclub voor kinderen van 6 tot 12 jaar en wordt door vrijwilligers begeleid. De Libelhamelclub telt 67 leden, die tien keer per jaar samenkwamen voor natuuractiviteiten.
Lauwersmeer	Natuurschool	In 2025 hebben ruim 5.500 leerlingen uit basisonderwijs en onderbouw voortgezet onderwijs meegedaan aan de IVN Natuurschool. In dit educatieve schoolreisje staan hoofd, hart en handen centraal.
Van Gogh	Scholenprogramma's	In 2025 hebben in totaal 2500 kinderen van 80 schoolklassen een onvergetelijke natuurbeleving gehad.
Nieuw Land	Zichtbaarheids- en behoefteanalyse	In 2025 hebben we een zichtbaarheids- en behoefteanalyse gedaan met behulp van interviews in het basisonderwijs en onder alle partners uit het park. Op basis hiervan gaan we in 2026 aanpassingen doorvoeren.
Oosterschelde	Doorlopende leerlijn	In 2025 hebben ruim 3.000 basisschoolleerlingen deelgenomen aan de programma's binnen de doorgaande leerlijn voor Nationaal Park Oosterschelde.
De Sallandse Heuvelrug	Scholenprogramma's	In 2025 verzorgden we 23 scholenprogramma's met in totaal 563 deelnemende leerlingen van 10 verschillende scholen uit het gebied.
Schiermonnikoog	Excursies	In 2025 zijn bijna 3000 leerlingen mee geweest op excursie met een van onze gidsen. Met name de Wadexcursie is hierbij populair. Ook hebben we veel leerlingen ontvangen in onze expositie in Informatiecentrum Het Baken.
Utrechtse Heuvelrug	HeuvelrugWijs	In 2025 hebben we 420 kinderen (17 groepen) meegenomen op HeuvelrugWijs schoolbezoek om de geheimen van NP Utrechtse Heuvelrug te leren kennen. Gegroeid naar 7 HeuvelrugWijs startlocaties verspreid over de Heuvelrug, zodat elke basisschool een startplek op fietsafstand heeft.
Weerribben-Wieden	JeugdNatuurClubs	De twee JeugdNatuurClubs van enerzijds De Wieden en anderzijds De Weerribben zijn in 2025 samengevoegd tot één JNC. Er zijn in totaal 30 kinderen lid van de JNC en er werden 16 activiteiten georganiseerd.
Zuid-Kennemerland	Doorlopende leerlijn voor basisonderwijs	In 2025 hebben in totaal 23 scholen deelgenomen in de pilot van onze doorlopende leerlijn voor het basisonderwijs. Dit betrof groep 4,5 en 6 van 10 scholenkoepels uit de gemeenten Zandvoort, Haarlem, Bloemendaal en Velsen.

3. Bewoners

Ambitie

Mensen die wonen of werken in een Bewoners en mensen die in een Nationaal Park werken, zijn zich bewust van de bijzondere natuur, het landschap en de cultuurhistorie van hun omgeving. Zij erkennen het belang van het beschermen en behouden van deze waarden, zowel voor zichzelf als voor toekomstige generaties.

Programma's

Op verschillende manier betrekken de Coördinatoren C&E bewoners bij hun Nationaal Park.

Activiteiten: excursies, evenementen, lezingen en informatieavonden

André Brasse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Drentsche Aa: 'Het nieuwe bezoekerscentrum van het Nationaal Park Drentsche Aa is veel meer dan een gebouw. Het is een plek waar verhalen tot leven komen, waar bezoekers de natuur niet alleen zien, maar ook voelen en begrijpen. Het verbindt mensen met het landschap – en met elkaar.'

Sanne van Gammeren, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Duinen van Texel: "Het Soeterd

Natuurfilmfestival op Texel was een groot succes. In drie dagen tijd namen zo'n 500 mensen deel aan het festival. Het publiek bestond zowel uit Texelaars als bezoekers van het vaste land, die natuurfilms van nationale en internationale kwaliteit kwamen bekijken. Partners zoals Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, het Vogel informatiecentrum en het NIOZ werkten actief mee en deelden hun kennis over landschap, biodiversiteit en natuurbehoud."

Gwen Pellinkhof, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Zuid-Kennemerland: "De Internationale Dag van de Boswachter vindt jaarlijks plaats op 31 juli. Het is een wereldwijde dag om het cruciale werk van boswachters bij het beschermen van natuurgebieden en biodiversiteit te eren en te waarderen. Rondom het bezoekerscentrum kon je in gesprek met de boswachters aan de hand van geweien, uilenballen en ander educatief materiaal. Ook de meet-en-greets met de boswachter tijdens een gewone wandeling leverde mooie gesprekken op."

Wim Ruis, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Biesbosch: "Rondom het thema boeren in de Biesbosch heeft op een biologische boerderij in de Biesbosch een theatervoorstelling "Iets met boeren" plaatsgevonden. De voorstelling trok veel bekijks en opende op een goede manier het gesprek tussen bewoners, agrarische ondernemers en natuurbeschermers."

Nationaal Park Drentsche Aa – Bezoekerscentrum

Nationaal Park Schiermonnikoog – Wadexcursie

Natuurbeheer: natuurwerkdagen, inheems planten en opschoonacties

Marije Geenevasen, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Groote Peel: "Op 5 oktober 2025 vond het evenement Boer zoekt Buur plaats bij boerderij Aards in Ospel, waarbij 75 mensen hielpen op het land. Na een opening door burgemeester Birgit op den Laak uit Nederweert, gingen de vrijwilligers aan de slag met aanplant, kregen zij een rondleiding en tot slot een rijke oogstlunch met streekproducten van het land en brood uit bakoven. Simultaan was er een kinderprogramma dat verzorgd werd door schoolgidsen van Nationaal Park de Groote Peel, de plaatselijke vogelwerkgroep en Bijzaak, een vrijwilligersgroep rondom bijen. Kinderen bouwden vogelhuisjes en insectenhotels en gingen op ontdektocht naar kleine bodemdieren op het land."

Ambassadeurschap en bewonerscursussen

Wilco Jacobusse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Oosterschelde: "In 2025 hebben we opnieuw een bewonerscursus georganiseerd, waarbij we een groep inwoners van Zeeland onderdempelen in de verhalen rondom Nationaal Park Oosterschelde. Samen met boswachters van de terreinbeheerders gaan we weer vier zaterdagen buiten op ontdekkingsstocht en leren we over alle facetten van de Oosterschelde."

Evaluatie, monitoring en innovatie

Jörgen de Bruin, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Lauwersmeer: "In 2025 hebben we een bijeenkomst georganiseerd voor de besturen van de 7 Dorpsbelangen rond het Lauwersmeer. Samen met deze naaste burens hebben we de wensen en ideeën in kaart gebracht over de ecologische en recreatieve mogelijkheden in de schil rond het Nationaal Park. Hier was van beide kanten veel positieve energie. En dit past uitstekend in het beleidsprogramma Nationale Parken, waarin we het Nationaal Park meer met de omgeving willen verbinden en meer natuurrecreatieve mogelijkheden in de schil willen ontwikkelen."

Nationaal Park Oosterschelde – Gidsenteam

Resultaten 2025

Onderstaande tabel toont per Nationaal Park een greep uit het aanbod voor bewoners.

Nationaal Park	Activiteit	Omschrijving
De Alde Feanen	Laarzendag	Er is een informatieve avond voor de bewoners van Nationaal Park De Alde Feanen georganiseerd op Laarzendag, waar zij meer konden leren over het park en de problemen die spelen rond klimaatverandering.
De Biesbosch	Excursieprogramma	In 2025 zijn 446 excursies onder leiding van een Biesboschgids of boswachter georganiseerd. Hieraan hebben in totaal zo'n 11.500 mensen deelgenomen. Een speciale activiteit voor bewoners vond plaats tijdens de Nacht van de Nacht: een theatrale wandeling in het donker in de Biesboschnatuur.
De Groote Peel	Evenement Boer zoekt Buur	Evenement Boer zoekt Buur plaats bij boerderij Aards in Ospel, waarbij 75 mensen hielpen op het land. Deelnemers gingen aan de slag met aanplant, kregen een rondleiding en tot slot een rijke oogstlunch met streekproducten van het land en brood uit bakoven. Simultaan was er een kinderprogramma: kinderen gingen vogelhuisjes en insectenhotels bouwen en op ontdektocht naar bodemdiertjes op het land.
De Maasduinen	Landelijke activiteiten	Naast de landelijke activiteiten rond de Dag van het Nationaal Park en Laarzendag zijn er geen aanvullende activiteiten specifiek voor bewoners georganiseerd. Wel zijn er gesprekken gevoerd om bewoners in 2026 actiever te betrekken bij de Soorten Challenge.
De Meinweg	Vakantie activiteiten	In de zomer- en herfstvakantie is een activiteitenprogramma voor gezinnen georganiseerd. Gericht op omwonenden die vakantie in eigen omgeving doorbrengen en op gezinnen die in de omgeving verbleven. Aan deze activiteiten hebben in totaal 410 kinderen en 330 volwassenen meegedaan.
Drentsche Aa	Bewonerscursus	In 2025 hebben omwonenden van Nationaal Park Drentsche Aa deelgenomen aan een bewonerscursus.
Drents-Friese Wold	Beleefweek	In september 2025 vond de jaarlijkse Beleefweek (5e keer) plaats in de Drents-Friese Grensstreek, een gezamenlijke campagne van de nationale parken, lokale natuurorganisaties en ondernemers uit de regio.
Duinen van Texel	Soeterd Natuurfilmfestival	Het Soeterd Natuurfilmfestival op Texel, aangevuld met lezingen, presentaties, Q&A's en inspirerende excursies in de Texelse natuur. Het festival was een coproductie van het Nationaal Park Duinen van Texel en Stichting Helium.
Dwingelderveld	Beleefweek	In september 2025 vond de jaarlijkse Beleefweek (5e keer) plaats in de Drents-Friese Grensstreek, een gezamenlijke campagne van de nationale parken, lokale natuurorganisaties en ondernemers uit de regio.
Grenspark Kalmthoutse Heide	Beleefweek	Van 19 tot en met 25 mei 2025 organiseerden we samen met diverse Vlaamse en Nederlandse partners de Beleefweek. Gedurende deze week stond de soortenrijkdom van het park centraal.

Lauwersmeer	Bewonersexcursie	We hebben een excursie voor bewoners georganiseerd onder het motto 'Leer uw achtertuin beter kennen'. Hier was veel animo voor. Uiteindelijk konden 50 omwonenden hieraan deelnemen.
Van Gogh	Groene Buurten	Op basis van de 3 - 30 -300 vuistregel is in 2025 een atlas ontwikkeld die inzicht geeft hoe de stand van zaken is betreft het vergroenen van buurten en tuinen. In Van Gogh NP zijn inmiddels 6 groene gezonde buurten opgestart waar inwoners actief betrokken zijn bij de kwaliteit van hun éigen leefomgeving.
Nieuw Land	Netwerkdag 'De Levende Natuur'	In 2025 organiseerde Nationaal Park Nieuw Land de Netwerkdag 'De Levende Natuur' in het Natuurbeleving centrum de Oostvaarders in Almere. Met meer dan 100 deelnemers bleek deze bijeenkomst een inspirerende middag voor vrijwilligers, ondernemer, omwonenden en andere betrokkenen.
Oosterschelde	Oosterscheldeweek	In 2025 hebben we de 17e editie van de Oosterscheldeweek georganiseerd. Gedurende het jaar zien we dat vooral bezoekers aan Zeeland deelnemen aan de activiteiten. Tijdens de Oosterscheldeweek richten we ons ook speciaal op de Zeeuwen, om ze te laten (her) ontdekken hoe mooi hun eigen Oosterschelde is. In 2025 namen ruim 2.000 Zeeuwen deel aan activiteiten in de Oosterscheldeweek
Sallandse Heuvelrug	Beleefweek	In de herfstvakantie organiseerden we de Beleefweek, met een aanbod van 62 activiteiten. Er waren in totaal ca. 930 deelnames aan beleefweekactiviteiten.
Schiermonnikoog	Informatieavonden	We organiseerden meerdere informatieavonden voor bewoners, bijvoorbeeld over het nieuwe begrazingsplan en over het verhaal van de Atlantikwall en de toekomstplannen van het bunkermuseum.
Utrechtse Heuvelrug	Open Heuvelrugtuinenroute	We organiseerden de Open Heuvelrugtuinenroute, waarbij 61 bewoners hun Heuvelrugtuin openstelde voor in totaal 600 bezoekers.
Weerribben-Wieden	Beleefweek	Er heeft in 2025 geen Beleefweek plaatsgevonden in Nationaal Park Weerribben Wieden. Voor komend jaar staat deze weer op de kalender.
Zuid-Kennemerland	Duintuin campagne	Via onze duintuinen campagne en straatvergroeningsactie in Velsen hebben we in 2025 veel media-aandacht gekregen en bewoners verleid om een stukje Nationaal Park in hun (voor)tuin, boomspiegel, buurtgroen te creëren.

4. Recreatie en ondernemers

Ambitie

Door educatie krijgen bezoekers de kans om de natuur, het erfgoed, de cultuur en het landschap van een Nationaal Park op een unieke manier te beleven. Ondernemers, die in direct contact staan met recreanten, zijn bij uitstek in staat om deze beleving te versterken. Door hun gasten of klanten te voorzien van relevante informatie onderstrepen zij de bijzondere waarden van het Nationaal Park en leveren zij een belangrijke bijdrage aan een onvergetelijke bezoekerservaring.

Programma's

Voor (recreatie)ondernemers organiseren de Coördinatoren C&E de volgende programma's in de nationale parken:

Activiteiten en excursies en bijeenkomsten voor (recreatie)ondernemers

Alies Westerveen, coördinator communicatie en educatie Grenspark Kalmthoutse Heide: "In 2025 hebben we twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor alle gastheren, - vrouwen en gidsen van het Grenspark. Eén bijeenkomst was gericht op het

Nationaal Park De Meinweg

verleden, heden en toekomst rond het voormalig klooster van de paters Redemptoristen in Esse. Tijdens de tweede bijeenkomst waren we te gast in het vernieuwde gebouw van de Vroente waar we een rondleiding in de nieuwe Vroente, de expo, Visit Kalmthout en de bijenexpo kregen. Als afsluiter werd het blindenpad met een simulatiebril en stok uitgeprobeerd. Een heel nieuwe gewaarwording om de natuur op een andere manier te beleven."

Wilco Jacobusse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Oosterschelde: "Nationaal Park Oosterschelde heeft een zeer hechte actieve groep van zo'n 60 gastheren en gastvrouwen. Sommigen zijn al bij ons aangesloten vanaf 2009. De samenwerking is een echte win-win situatie. Twee keer per jaar organiseren we voor het gastheernetwerk een inspirerende netwerkbijeenkomst waarbij uitwisseling centraal staat. In het voorjaar zijn we op bezoek geweest bij de Zeewsche Zoute in Bruinisse waarbij we een rondleiding en uitleg kregen over het proces hoe zeezout gewonnen wordt uit Oosterscheldewater. Daarnaast gingen we met de havenmeester van Bruinisse op ontdekking in de directe omgeving. De bijeenkomst in het najaar hebben we georganiseerd op de mosselveiling in Yerseke. De PO Mossel gaf ons hier een inkijkje in de dagelijkse gang van zaken op de mosselveiling en ontwikkelingen in de mosselsector. Stichting het Zeeuwse Landschap kwam de nieuwe beleefroute in de nabijgelegen Yerseke Moer presenteren."

Nationaal Park De Groote Peel

Josien Stringer, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Schiermonnikoog: "Op advies van één van de ondernemers hebben we in december een Nationaal Park pubquiz georganiseerd voor ondernemers. Hieraan deden 10 teams mee met in totaal 45 deelnemers die streden voor de gouden wulk. Men was erg enthousiast en verzocht dit volgend jaar weer te organiseren."

Trainingen en cursussen t.b.v. natuurbeleving en vergroenen

Marije Geenevasen, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Grootte Peel: "Voor recreatiebedrijven, waaronder Center Parcs, organiseerden we de cursus Natuurinclusief Ondernemen in Nationaal Park de Grootte Peel. In twee dagdelen leerden ondernemers hoe ze hun terrein kunnen vergroenen, hoe je natuurinclusieve activiteiten kunt organiseren om je publiek op een aantrekkelijke manier te betrekken én hoe je hier op onderscheidende wijze over communiceert."

Samenwerking met (recreatie)ondernemers

Marjan Dunning, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Dwingelderveld en Drents-Friese Wold: "Tijdens de Beleefweek kon een breed publiek kennismaken met de natuur en cultuur van het gebied door deel te nemen aan activiteiten en excursies die door partners werden georganiseerd. Bezoekers konden onder andere mee op wandelingen en fiets- en natuurtochten, deelnemen aan creatieve en kindvriendelijke activiteiten zoals vogelhuisjes maken, braakballen pluizen en speurtochten, of kennismaken met bushcraft-elementen en markten vol lokale producten. De samenwerking met diverse ondernemers en gastheerbedrijven zorgde ervoor dat het programma laagdrempelig en afwisselend was, voor jong en oud, omwonenden en toeristen. Deze combinatie van fysieke activiteiten en online promotie via websites en social media droeg bij aan een brede betrokkenheid bij de Beleefweek."

Evaluatie, monitoring en innovatie

Sanne van Gammeren, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Duinen van Texel: "In 2025 hebben we het netwerk van parkambassadeurs (Gastvrij in het Landschap-ondernemers) ondersteund en onderzoek gedaan naar de wensen en kansen om dit netwerk verder uit te bouwen. Dit heeft geresulteerd in een advies waarop we vanaf 2026 verder kunnen bouwen richting een hecht en actief ambassadeursnetwerk. Ook is er geïnvesteerd in het in kaart brengen van en het op orde brengen van voorlichtingsmaterialen die de ondernemers kunnen gebruiken in hun communicatie."

Jörgen de Bruin, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Lauwersmeer: "Met de grote verblijfsaccommodaties (Landal & Siblu) hebben we jaarlijks overleg, waarbij nieuwe initiatieven, wensen, uitwisseling en bijpraten centraal staan."

Gerben van der Zwaard, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Weerribben-Wieden: "In 2025 organiseerden we een bijeenkomst voor het ondernemersnetwerk. Het twintigtal aanwezige ondernemers werd bijgepraat over de meerjarenstrategie en de publiekscampagne die in landelijke media werd gevoerd. Hierop volgde een presentatie over bezoekersonderzoek en een inspiratie- en brainstormsessie rondom gebiedsmarketing."

Resultaten 2025

Onderstaande tabel toont per Nationaal Park een greep uit het aanbod voor recreatie en ondernemers.

Nationaal Park	Activiteit	Omschrijving
De Alde Feanen	Terugkommiddag	In 2025 is een terugkommiddag georganiseerd voor de Gastvrij in het Nationaal Park-ondernemers van De Alde Feanen. Het programma was: varen door het gebied, op bezoek bij een van de locaties van de ondernemers, een brainstorm over verdere mogelijkheden van dit netwerk en afsluitend een gezellige netwerkbijeenkomst.
De Biesbosch	Inspiratiebijeenkomsten	Voor het netwerk van gastheren en -vrouwen zijn er een tweetal inspiratiebijeenkomsten georganiseerd met het thema Bestuivers in de Biesbosch. Het netwerk van gastheerbedrijven bestaat uit 68 bedrijven.
De Grootte Peel	Natuurinclusief Ondernemen	Voor recreatiebedrijven, waaronder Center Parcs, organiseerden we de cursus Natuurinclusief Ondernemen. In twee dagdelen leerden ondernemers hoe ze hun terrein kunnen vergroenen, hoe je natuurinclusieve activiteiten kunt organiseren om je publiek op een aantrekkelijke manier te betrekken én hoe je hier op onderscheidende wijze over communiceert.
De Hoge Veluwe	Netwerkbijeenkomst	Er zijn voorbereiding getroffen voor een netwerkbijeenkomst voor ondernemers uit de omgeving. Deze is door omstandigheden verplaatst naar 2026.
De Maasduinen	Natuurinclusief Ondernemen	In 2025 zijn de Gastvrij in het Landschap-ondernemers benaderd, nadat hier sinds corona minder aandacht voor was geweest. Zij werden uitgenodigd voor het webinar 'Natuurinclusief Ondernemen'. Dit heeft geleid tot gesprekken met het Toeristisch Platform en andere partners over de ontwikkeling van een tweedaagse cursus Natuurinclusief Ondernemen in 2026.
De Meinweg	Activiteiten met recreatiebedrijven	Vijf recreatiebedrijven vormden een startpunt van Nationaal Park-activiteiten en enkele hebben aansluitend een versnapering met korting aangeboden. De Meinweg is in 2025 bovendien aangesloten bij het nieuw opgerichte toeristisch platform Roerdalen. Vanuit dit netwerk worden meer samenwerkingen opgebouwd.
Drentsche Aa	Terugkomdag	In 2025 is een Terugkomdag voor ondernemers die de cursus Gastvrij in het Landschap hebben gevolgd in de Drentsche Aa. Ook is een nieuwe cursus georganiseerd.
Drents-Friese Wold	Gastvrij in het Landschap	Omdat het contact met het ondernemersnetwerk de afgelopen jaren beperkt was en het programma nog niet eerder grondig is geëvalueerd, zijn IVN en Staatsbosbeheer in 2025 gestart met een evaluatie en hernieuwde samenwerking.

Duinen van Texel	Netwerk van parkambassadeurs	In 2025 hebben we in ons netwerk Gastvrij in het Landschap-ondernemers onderzoek gedaan naar de wensen en kansen om dit netwerk verder uit te bouwen. Dit heeft geresulteerd in een advies waarop we vanaf 2026 verder kunnen bouwen.
Dwingelderveld	Gastvrij in het Landschap	Omdat het contact met het ondernemersnetwerk de afgelopen jaren beperkt was en het programma nog niet eerder grondig is geëvalueerd, zijn IVN en Staatsbosbeheer in 2025 gestart met een evaluatie en hernieuwde samenwerking.
Grenspark Kalmthoutse Heide	Netwerk bijeenkomsten	In 2025 hebben we twee netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor alle gastheren, -vrouwen en gidsen van het Grenspark.
Lauwersmeer	Recreatieondernemers informeren	We houden onze ruim 35 opgeleide recreatieondernemers tot gastheer of gastvrouw op de hoogte met foldermateriaal en aankondigingen van activiteiten/evenementen, die voor hun gasten interessant kunnen zijn.
Van Gogh	Van Gogh Nationaal Park-Academie	In 2025 begeleidden we de Van Gogh NP-academie waaraan bewoners en ondernemers deelnemen die een droom passend bij het NP willen realiseren. In 2025 heeft de 6de editie plaatsgevonden voor 13 deelnemers.
Nieuw Land	Advies betrekken van ondernemers	Er is gewerkt aan een advies hoe het park structureel beter ondernemers kan betrekken.
Oosterschelde	Netwerkbijeenkomsten	Twee keer per jaar organiseren we voor het gastheernetwerk een inspirerende netwerkbijeenkomst waarbij uitwisseling centraal staat.
Sallandse Heuvelrug	Netwerkbijeenkomst	Vanwege het afronden van een cursusserie Gastvrij in het Landschap eind 2024 vond er in 2025 geen nieuwe cursus plaats. In april was er een netwerkbijeenkomst voor het ondernemersnetwerk, waar 8 ondernemers samenkwamen voor een combinatie van ervaringen uitwisselen en een excursie in de omgeving.
Schiermonnikoog	Nationaal Park pubquiz	Op advies van één van de ondernemers hebben we in december een Nationaal Park pubquiz georganiseerd voor ondernemers. Hieraan deden 10 teams mee met in totaal 45 deelnemers die streden voor de gouden wulk. Men was erg enthousiast en verzocht dit volgend jaar weer te organiseren.
Weerribben-Wieden	Gastvrij in het Landschap	In januari, februari en maart vond er weer een cursus Gastvrij in het Landschap plaats. Er waren 16 deelnemende ondernemers, en sprekers van o.a. het Nationaal Park, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, en IVN.
Zuid-Kennemerland	Exclusieve excursie	In 2025 hebben we een excursie georganiseerd voor ons netwerk van recreatieondernemers in het normaliter niet toegankelijke deel van de natuurkern, onder leiding van een PWN-boswachter. Met een bescheiden opkomst voerden we mooie gesprekken over stikstof en beheerkeuzes.

5. Vrijwilligers

Ambitie

Vrijwilligers zijn essentieel in de Nationale Parken. Zij begeleiden excursies en scholenprojecten, voeren inventarisaties uit, monitoren de natuur en dragen bij aan bewustwording rond actuele thema's. En dat is slechts een deel van de vele activiteiten die zij organiseren. Dankzij hun inzet, enthousiasme en liefde voor het Nationaal Park leverden zij een belangrijke bijdrage aan het behoud én de beleving van de parken. Zonder deze betrokken mensen zouden veel programmaonderdelen slechts beperkt kunnen doorgaan. Daarom hebben we in 2025 opnieuw sterk ingezet op het vrijwilligersnetwerk binnen de Nationale Parken.

Programma's

De Coördinatoren C&E werken nauw samen met/voor vrijwilligers van het Nationaal Park en gebiedspartners in het park op het gebied van:

Activiteitenaanbod dankzij vrijwilligers

Sanne van Gammeren, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Duinen van Texel: "Samen met IVN Texel organiseerden we de IVN Sloopjesdagen. Deze vonden plaats bij natuurcentrum de Marel en op recreatiepark Roompot. De evenementen trokken vele voorbijgaande bezoekers en er zijn 120 verschillende waarnemingen gedaan tijdens de evenementen, waaronder een nieuwe soort bloedzuiger voor Texel. Een van de deelnemers deelde dit zelfs tijdens de radio-uitzending van Vroege Vogels."

Training van vrijwilligers

Wim Ruis, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park De Biesbosch: "In 2025 heeft een nieuwe Biesboschgidsencursus plaatsgevonden voor 33 vrijwilligers. De cursus bestond uit een 15tal cursusavonden en excursies. Ze zijn zowel didactisch geschoold als ook inhoudelijk in de Biesboschverhalen die ze nu kunnen doorgeven aan het publiek. Na de cursus lopen de deelnemers nog een tijdje stage onder begeleiding van ervaren Biesboschgidsen."

Marjan Dunning, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Drents-Friese Wold: "40

vrijwilligers van Buitencentrum Appelscha bezochten het Bezoekerscentrum Dwingelderveld. Door ervaringen te delen over bijvoorbeeld de vragen rondom de wolf, en elkaars locaties te bezoeken, kregen zij meer inzicht in hoe bezoekers daar worden geïnformeerd en ontvangen. De uitwisseling bood ruimte voor inspiratie en onderlinge ontmoeting en droeg bij aan betere samenwerking, kortere lijnen en een eenduidiger verhaal richting bezoekers van het Nationaal Park en de regio."

Alies Westerveen, coördinator communicatie en educatie Grenspark Kalmthoutse Heide: "Op woensdag 26 november organiseerden we een inspiratiesessie rond het betrekken van jeugd bij de natuur. Meer dan twintig enthousiaste jeugdbegeleiders die in en rond Grenspark Kalmthoutse Heide met kinderen en jongeren werken deden hieraan mee. De deelnemers konden ervaren hoe je als volwassene opnieuw kind kunt worden en hoe je met speelse, actieve werkvormen jongeren nieuwsgierig maakt naar hun natuurlijke omgeving. Daarbij stond de rol van de begeleider centraal. Het was een zeer geslaagde bijeenkomst"

Coördinatie en ondersteuning van vrijwilligers

Irma Melse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug: "Samen met een actieve groep van 20 HeuvelrugWijzers hebben we nieuwe HeuvelrugWijs startlocaties ontwikkeld en een training flow learning gevolgd over ontdekkend leren in de natuur. Er staan alweer 12 vrijwilligers op de wachtlijst om getraind te worden als HeuvelrugWijzer in het voorjaar van 2026."

Jörgen de Bruin, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Lauwersmeer: "In april 2025 heeft het Werelderfgoed Waddenzee haar deuren geopend op de haven van Lauwersoog. De vrijwilligers NP Lauwersmeer zijn in het WEC op bezoek geweest en de vrijwilligers WEC zijn in het Nationaal Park Lauwersmeer op visite geweest. Zodat de vrijwilligers van beide organisatie weten wat de ander te bieden heeft. Samen zetten we de regio neer als één van de meest bijzondere locaties in Nederland waar Werelderfgoed en Nationaal Park Lauwersmeer elkaar ontmoeten."

Wilco Jacobusse, coördinator communicatie en educatie Nationaal Park Oosterschelde: "Nationaal Park Oosterschelde heeft een eigen gidsenteam die de activiteiten begeleiden, het dijkhuisje (informatiepunt) en de Nationaal Park informatiekraam bemensen. Gedurende het hele jaar staan we regelmatig in contact met onze gidsen. Voor het regelen van de excursies, de benodigde veldwerkmateriaal, kleding en beantwoorden van gestelde vragen. Ook delen wij inhoudelijke kennis om zo ze aangehaakt te houden met alle ontwikkelingen."

Beleef de natuur!

Resultaten 2025

Onderstaande tabel toont per Nationaal Park een greep uit het aanbod voor vrijwilligers.

Nationaal Park	Activiteit	Omschrijving
De Alde Feanen	Weekendvrijwilligers	In 2025 is een groep balievrijwilligers (in samenwerking met It Fryske Gea) opgeleid tot 'weekendvrijwilligers' waardoor zij het informatiepunt in Earnewâld zelfstandig kunnen openen.
De Biesbosch	Jaarlijkse vrijwilligersdag	De jaarlijkse vrijwilligersdag van De Biesbosch is in 2025 voor 110 deelnemers georganiseerd in en rond Nationaal Park De Oosterschelde.
De Groote Peel	Eindejaarsbijeenkomst	In 2025 organiseerden we een eindejaarsbijeenkomst. Alle vrijwilligers werden in het zonnetje gezet, we organiseerden een Peelquiz en iedereen kreeg het boek 'Graafdiër in de Peel'.
De Hoge Veluwe	Trainingen voor natuurgidsen	We organiseerden de trainingen 'Interactieve werkvormen voor kinderen' en 'Interactieve werkvormen voor jongeren' voor de natuurgidsen. In totaal zijn er meer dan 50 natuurgidsen mee aan de slag gegaan.
De Maasduinen	Gezamenlijke jaarstart en jaarafsluiting	Zowel de gezamenlijke jaarstart als de jaarafsluiting zijn in 2025 gerealiseerd, waarbij de vrijwilligers o.a. een lezing over de wolf hebben gekregen.
De Meinweg	Schoolgidsen	21 vrijwilligers hebben zich ingezet als schoolgids. Gemiddeld heeft iedere schoolgids 9 keer een dagdeel een groep kinderen begeleid. Voor de schoolgidsen is een jaarstart en jaarafsluiting georganiseerd en halverwege het jaar een bijscholingsbijeenkomst.
Drentsche Aa	Gidsenscholingsbijeenkomsten	In 2025 zijn scholingsbijeenkomsten voor de gidsen van Nationaal Park Drentsche Aa en een gidsendag georganiseerd.
Drents-Friese Wold	Vrijwilligersdag	40 vrijwilligers van Buitencentrum Appelscha een bezoek aan het Bezoekerscentrum Dwingelderveld om kennis en ervaringen uit te wisselen. Het 2 uur durende programma bestond uit een verkorte wolvenexcursie en een rondleiding door het bezoekerscentrum.
Duinen van Texel	Training van vrijwilligers	In 2025 volgden 30 vrijwilligers een cursus of nascholing over werkvormen in de praktijk en droegen zij actief bij aan natuurbeheer, zoals prunustrekken en opruimacties.
Dwingelderveld	Werving vrijwilligers	In 2025 lag het aantal vrijwilligers rond de 70. Zowel in het voorjaar als in het najaar vond een wervingsronde plaats, waarbij nieuwe balievrijwilligers, gidsen en jeugdvolontarissen zijn geworven. Uit de jaarlijkse telling van Natuurmonumenten blijkt dat vrijwilligers in totaal goed waren voor 6.112 uur inzet.

Grenspark Kalmthoutse Heide	Inspiratiesessie jeugdbegeleiders	In 2025 organiseerden we een inspiratiesessie rond het betrekken van jeugd bij de natuur. Meer dan 20 enthousiaste jeugdbegeleiders die in en rond Grenspark Kalmthoutse Heide met kinderen en jongeren werken deden hier aan mee.
Lauwersmeer	Wervingscampagne	Begin 2025 hebben we een wervingscampagne voor nieuwe vrijwilligers uitgezet. Wat 20 nieuwe vrijwilligers heeft opgeleverd. Een deel was al snel actief in het activiteitencentrum Lauwersnest.
Van Gogh	Samenwerking met vrijwilligers	De bestaande vrijwilligersgroepen zijn in 2025 actief geïnformeerd over de ambities van het Van Gogh NP en de wijze waarop samenwerking verder tot stand kan komen.
Oosterschelde	Broedvogelbeschermingsproject	Nationaal Park Oosterschelde coördineert een broedvogelbeschermingsproject waarbij we met ruim 35 vrijwilligers de nesten van kustbroedvogels opsporen, monitoren en waar mogelijk beschermen. Ook organiseren we activiteiten met scholen en omwonenden om aandacht te vragen voor deze broedvogels
Sallandse Heuvelrug	Vrijwilligersbijeenkomst	Vanwege de afwezigheid van een coördinator Communicatie & Educatie vond er dit jaar geen vrijwilligersbijeenkomst plaats.
Schiermonnikoog	Scholingsdag	We organiseerden de jaarlijkse scholingsdag voor de vrijwilligers en medewerkers van het Nationaal Park en Natuurmonumenten. Het thema was dit jaar Biomimicry: wat is het, voor welke vraagstukken kan het inspiratie bieden en hoe dan? Er waren 35 vrijwilligers en medewerkers aanwezig.
Utrechtse Heuvelrug	HeuvelrugWijzers	Samen met een actieve groep van 20 HeuvelrugWijzers hebben we nieuwe HeuvelrugWijzers startlocaties ontwikkeld en een training flow learning gevolgd over ontdekkend leren in de natuur. Er staan alweer 12 vrijwilligers op de wachtlijst om getraind te worden als HeuvelrugWijzer in het voorjaar van 2026.
Weerribben-Wieden	Groene Vrijwilligersbijeenkomst	In 2025 vond een Groene Vrijwilligersbijeenkomst plaats. De 46 aanwezigen werden bijgepraat over de meerjarenstrategie, de stand van zaken m.b.t. terreinbeheer en er was een lezing over opgravingen, bodemschatten en vroege bewoners van het park.
Zuid-Kennemerland	Jaarlijkse vrijwilligersdag	We organiseerden in mei de jaarlijkse vrijwilligersdag voor alle vrijwilligers van Nationaal Park Zuid-Kennemerland. Het thema was Monitoring, met onder andere de film 'Wandelend Zand' en deelname aan de SoortenChallenge.

6. Landelijke Nationale Parken activiteiten

Dag van het Nationaal Park 2025

In 2025 organiseerden we de Dag van het Nationaal Park rondom het thema 'biodiversiteit'. We brachten de diversiteit in soorten en het enthousiasme dat samenhangt met 'soorten ontdekken' naar een breder publiek. We nodigden kinderen en volwassenen uit om mee te tellen in de Nationale Parken. Zo gaven we deelnemers een kijkje achter de schermen en lieten we hen beleven wat diversiteit in soorten écht betekent en hoe het bijdraagt aan gezonde natuur.

De 'Nationale Parken Soorten Challenge' vond plaats rondom 24 mei – de Dag van het Nationaal Park. We gingen samen zoveel mogelijk soorten tellen in de Nationale Parken. Alle tellingen die in de periode 17 t/m 31 mei via de app ObsIdentify of via Waarneming.nl werden doorgegeven in de Nationale Parken telden mee. Bijna 7000 waarnemers deden ruim 135.000 waarnemingen en telden bijna 5000 soorten! Mensen konden op verschillende plekken meedoen aan bijzondere activiteiten die in het teken stonden van de challenge, bijvoorbeeld:

- In Nationaal Park De Hoge Veluwe was er de hele dag een centrale Soorten Challenge-activiteit bij het Museonder. Bezoekers gingen met loep en verrekijker op pad om insecten, planten en vogels te ontdekken, onder begeleiding van boswachters. Kinderen konden opdrachten doen en leren hoe ze met ObsIdentify soorten konden herkennen.

- Ook in Nationaal Park Drentsche Aa was het een drukte van belang. Vanuit het bezoekerscentrum in Deurze startten excursies en fietstochten door het stroomdallandschap. Gidsen hielpen deelnemers bij het herkennen van libellen, vlinders en waterbeestjes, en binnen konden bezoekers onder de microscoop zelf kleine waterdiertjes bestuderen.
- In Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug stond de dag in het teken van de 'Heuvelrugtuinsafari'. Inwoners en bezoekers ontdekten samen met biologen wat er leeft in het verlengde van het Nationaal Park. Kinderen konden deelnemen aan een speurtocht op Landgoed Beerschoten en leerden spelenderwijs hoe rijk aan leven hun omgeving is.

Zo werd de Dag van het Nationaal Park 2025 niet alleen een feest van natuuractiviteiten. We verzamelden ook waardevolle informatie die een beeld geeft van de verschillende soorten die in de Nationale Parken groeien en leven. De gegevens worden opgenomen in een wereldwijd biodiversiteitsplatform.

Deze insteek van de Dag van het Nationaal Park is geëvalueerd en bleek een succesvolle formule te zijn voor de Nationale Parken. Daarom herhalen we de opzet van 2025 volgend jaar en gaan we door met mensen betrekken bij de soortenrijkdom in de Nationale Parken.

Laarzendag 2025

Op zaterdag 18 oktober 2025 trokken natuurliefhebbers hun laarzen aan voor de Laarzendag in de Nationale Parken. In 2025 deden 11 nationale parken mee, bijvoorbeeld door de dag te promoten en activiteiten te organiseren om bezoekers te laten ontdekken hoe belangrijk schoon en voldoende water is voor mens en natuur. Deelnemers konden stampen door modder, spelen met water en leren over het beheer van onze parken. Zo zei een deelnemer van 9 jaar oud over Laarzendag in Nationaal Park Drentsche Aa: 'Laarzendag bij het bezoekerscentrum was echt superleuk! We mochten door het water lopen, beestjes zoeken en modder voelen tussen onze vingers. Ik wist niet dat de natuur zo spannend was. Ik wil volgend jaar weer!'

Een aantal andere mooie voorbeelden van wat er gebeurde op Laarzendag 2025:

- In Nationaal Park De Biesbosch konden bezoekers het nieuwe 'Laarzenpad' volgen: een begeleide wandeling door het watergebied, waarbij je letterlijk en figuurlijk ervoer hoe water, natuur en beheer samenwerken.
- In Nationaal Park De Groote Peel konden bezoekers deelnemen aan een laarzenexpeditie door natte natuurgebieden en leren over veengebieden, waterbeheer en de unieke flora en fauna van het park.
- In Nationaal Park De Alde Feanen gingen bezoekers mee op bootexcursies door het park en leerden ze over klimaatverandering en de invloed van water op flora, fauna en landschap.

De dag liet zien hoe veelzijdig water in onze parken aanwezig én nodig is – als bron van leven, als kracht die het landschap vormt, maar ook als uitdaging voor toekomstig natuurbeheer. Door laarzen aan te trekken en het veld in te gaan, ervoeren bezoekers op een directe manier wat de waarde is van natte en soms ook droge natuur in Nederland.

Nationale Parken portfolio

In 2025 is een begin gemaakt met het ontwikkelen van een gezamenlijk portfolio voor projecten en producten, zodat niet alleen qua taken, maar ook qua producten er meer eenheid tussen de Nationale Parken komt, met natuurlijk altijd een regionale of lokale inkleuring. Zo'n portfolio kan leiden tot meer impact onder ons publiek en het vergroten van eenheid en herkenbaarheid van alle Nationale Parken. Een voorbeeld is de organisatie van de Soorten Challenge op de Dag van het Nationaal Park. Door dit voor ieder Nationaal Park te organiseren konden we de schaal van communicatie vergroten.

Nationale Parken lobby

Zoals in de inleiding ook al genoemd, was 2025 een roerig jaar. Door het besluit van het kabinet om al het budget voor Nationale Parken in te trekken, werd IVN min of meer gedwongen een lobby op te zetten voor het behoud van het budget om de coördinatietaken die IVN al vele jaren uitvoert te behouden. Samen met veel partijen nam IVN het voortouw om veel media-aandacht te genereren (interviews met veel landelijke en regionale media, contact met Tweede Kamerleden, andere partijen activeren, etc.). In afstemming met Nationaal Park de Weerribben-Wieden en het NPB werd een petitie opgesteld (RedOnzeNationaleParken.nl). Met ruim 35.000 handtekeningen was dit een groot succes en uiteindelijk besloot de Tweede Kamer voor een amendement te stemmen om de bezuinigingen terug te draaien.

Meerjarenplan 2026 – 2029

Naar aanleiding van de (teruggedraaide) bezuinigingen is in afstemming met het ministerie van LNVN besloten de subsidie voor meerdere jaren vast te leggen. Hiervoor in een meerjarenplan voor de periode 2026 – 2029 opgesteld. In dat meerjarenplan is op hoofdlijnen opgeschreven waar IVN over 4 jaar wil zijn. Ook is in dit meerjarenplan de herverdeling van het budget over de Nationale Parken voor de komende jaren afgesproken (vanaf 2028 gelijk voor alle parken). Ook is besloten dat IVN de speciaal afgesproken NP uurtarieven de komende jaren mag verhogen. IVN neemt daar in 2026 een besluit over.

Nationaal Park Schiermonnikoog

7. Landelijk Nationale Parken netwerk

Tweedaagse Coördinatoren C&E

De Coördinatoren C&E vormden ook dit jaar een hecht netwerk van strategen, verbinders en organisatoren op het gebied van communicatie en educatie. Door best practices met elkaar te delen, versterkten we onze professionaliteit en onze impact binnen de eigen Nationale Parken. Dit deden we via online sessies en tijdens de jaarlijkse tweedaagse bijeenkomst.

Tijdens de Tweedaagse van 2025, die plaatsvond in Nationaal Park De Hoge Veluwe, onderzochten we hoe we met onze activiteiten nog meer betekenis konden creëren. We keken onder andere naar de verbinding tussen onze werkzaamheden binnen de parken en ontwikkelingen in de omgeving van de parken. Daarnaast evalueerden we het takenpakket dat in 2024 was opgesteld, bespraken we samen met het NPB en SNP de strategie rond eenheid en herkenbaarheid en gingen we aan de slag met het thema gedragsverandering.

Nationaal Park Drentsche Aa

Werkgroep Eenheid & herkenbaarheid

In 2024 werd de werkgroep 'Eenheid en herkenbaarheid' opgericht onder leiding van het NPB. Deze werkgroep heeft als doel om invulling te geven aan beleidsdoel 5: het vergroten van de herkenbaarheid en eenheid van de Nationale Parken. Het activatieplan dat voortkwam uit het proces rondom het Verhaal van de Nationale Parken diende daarbij als leidraad. IVN was breed vertegenwoordigd met een Communicatieadviseur en meerdere Coördinatoren C&E, die tevens deel uitmaakten van het strategisch team Nationale Parken binnen IVN.

Werkgroep Trekvogels

Vanuit de impuls subsidie Nationale Parken (2020-2023) is een waardevolle samenwerking ontstaan rondom het betrekken van algemeen publiek bij het fascinerende verhaal van de vogeltrek. Met elkaar hebben we een publieksposter ontwikkeld en diverse evenementen georganiseerd. Samen met het NPB, Werelderfgoed Waddenzee en de Nationale Parken: Schiermonnikoog, Duinen van Texel, Lauwersmeer, Nieuw Land, De Biesbosch en Oosterschelde hebben we bovendien een structurele uitwisseling op dit thema opgezet. Er zit veel gezamenlijke energie en uitvoeringskracht op dit thema.

Europarc Conferentie

In 2025 vond de Europarc Conferentie plaats in Litouwen in het Nemunas Loops Regional Park. De conferentie stond in het teken van "Nature for People, People for Nature" en benadrukte het belang van natuurherstel binnen Europa. Tijdens het evenement deelden meer dan 400 professionals inzichten over de wederzijdse afhankelijkheid tussen mens en natuur en de noodzaak van samenwerking aan toekomstbestendige ecosystemen. IVN was vertegenwoordigd vanuit Nationaal Park Drentsche Aa en Nationaal Park de Alde Feanen.

Structurele overleggen

De Landelijk Programmamanager van IVN zorgde ervoor dat het werk van de Coördinatoren C&E en partners goed aangesloten bleef op landelijke ontwikkelingen. Wekelijks vond overleg plaats met het team van het NPB en SNP, waarin ervaringen werden gedeeld en actief werd gezocht naar synergie. De programmamanager dacht mee over het jaarplan (en in 2025 het Meerjarenplan) en nam deel aan teamdagen. Ook was de programmamanager aanwezig bij het SNP-coördinatorenoverleg om daar verbinding te leggen en de IVN-activiteiten binnen de Nationale Parken toe te lichten.

Nationaal Park Oosterschelde – Soorten Challenge

Daarnaast vond er driewekelijks overleg plaats met het ministerie van LVN, waarin de voortgang van de IVN-activiteiten werd afgestemd en actuele ontwikkelingen werden besproken. IVN was ook vertegenwoordigd in het landelijke partneroverleg.

Studiereis naar Denemarken

Afgelopen jaar heeft het NPB een studiereis naar twee Nationale Parken in Denemarken georganiseerd. De reis was bedoeld als inspiratiereis voor zowel de voorzitters als secretarissen van de Nationale Parken. IVN was, net als het ministerie van LVN, ook vertegenwoordigd. De reis heeft voor IVN inhoudelijk inspiratie opgeleverd, maar was vooral zeer nuttig in het verstevigen van het netwerk.

Bezoekadres

Plantage Middenlaan 2c
1018 DD Amsterdam
020 622 81 15
info@ivn.nl
ivn.nl

Postadres

Postbus 20123
1000 HC Amsterdam

Bank NL36ABNA0249086697
RSIN 813950326
KVK 34147938